

טקסטיל, לבוש וחושים: תפישות ומופעים

היחידה ללימודי תרבות והמחלקה לעיצוב טקסטיל, שנקר

16 במרץ, 2017

המטפחת האדומה בכרזות הציוניות // ד"ר אביבית אגם-דאלי

אחד הדימויים שחזרו ותארו את דמות האישה החדשה של המהפכה הקומוניסטית היה מטפחתה האדומה. כפי שנתן להתרשם ממספר רב של כרזות סובייטיות, הנשים שהופיעו בהן עטו מטפחת אדומה בעוד שנשים כפריות, שלא חוו על בשרן את המהפכה הקומוניסטית תוארו בכרזות עוטות מטפחת לבנה. הרצאה זו מבקשת להוכיח כי כמה מהכרזות הציוניות אמצו אף הן את הרטוריקה הזו ו"הלבישו" על גיבורות הכרזות העבריות מטפחת אדומה.

בהרצאה אבקש לטעון, כי הרטוריקה החזותית הזו שמשה חלק מהמעצבים העבריים בארץ ישראל ובמדינת ישראל משנות ה'20 ועד שנות ה'50 של המאה הקודמת. מעצבים אלה הושפעו גם ממה שקרה בברה"מ (זאת לצד השפעות סגנוניות אחרות). בדומה למעצבים הקומוניסטיים, חלק מהמעצבים העבריים שיקפו את ייצוגן החזותי של נשות התקופה. מדובר על תקופה בה נשים, (שהיו בחלקן עקרות בית או צעירות שרק החלו את חייהן הבוגרים) החלו לעבוד, ללמוד, ובהקשר הציוני - עלו ארצה, לעיתים לבדן, שינו כליל את אורח חייהן והפכו פעמים רבות למפריחות השממה, בדומה לגברים היהודים של אותם ימים. המטפחת האדומה הפכה בכרזות אלו לסימן של שינוי שאותו אפשרה המהפכה בחייהן של אותן נשים (הן המהפכה הקומוניסטית והן המעבר לחיים יצרניים בארץ ישראל ובישראל). הדיון ממחיש ומסביר את הסיבות לכך ומה ייחודי לכרזות הציוניות על פני הקומוניסטיות. לאחר קום המדינה המטפחת האדומה שמשה בעיקר בכרזות הממסד ונעלמה לאחר שנות ה'50, משהפכה ללא רלוונטית עוד ותפיסות עולם חדשות החלו לנהל את החיים החברתיים במדינת ישראל. ההרצאה מבקשת לברר גם מה סמנה וסמלה המטפחת האדומה בכרזות בשנים אלו.

ד"ר אביבית אגם דאלי היא בעלת תואר דוקטור מהחוג לתקשורת באוניברסיטה העברית בירושלים. מחקרה מתמקדים בסמיוטיקה של פרסומות ושל דימויים חזותיים בכלל. אביבית פרסמה ב 2010 את ספרה "מחזות חפץ, נפי פרסומת בישראל" בהוצאת רסלינג. לאורך השנים פרסמה כעשרים מאמרים אקדמיים בכתבי עת שפטים בעברית ובאנגלית והשתתפה בכ-80 כנסים אקדמיים. היא מרצה ותיקה בתקשורת ובלימודי תרבות במכללות אקדמיות.